

Rehusherne

Herne (*Pisum sativum*) on palkokasvi ja sitä kutsutaan myös typensitojakasviksi.

□

Sisällys

- [1 Kylvö](#)
- [2 Kasvupaikkavaatimus](#)
- [3 Lajikkeet](#)
- [4 Lannoitus](#)
- [5 Vaikutus maaperään](#)
- [6 Herneen kehitysvaiheet](#)
- [7 Kasvinsuojeluun liittyvät asiat](#)
- [8 Sadon Hyödyntäminen](#)
- [9 Viitteet](#)

Kylvö

Kylvösyvyys riippuu maan kosteudesta, yleensä 3-7cm. Kylvömäärä on 255 - 450 kg/ha, se riippuu siitä onko hernelajike lehdellinen tai puolilehdetön. Lehdellisillä lajikkeilla kylvömäärä on pienempi kuin puolilehdettömillä. Ilman tukikasvia lehdellisellä on 100 - 110 itävää siementä / neliometri ja puolilehdettömillä se on 130 - 140. ^[1]

Herne sopii hyvin viljeltäväksi seoksena ohran, kauran tai vehnän kanssa. Tällöin kokoviljasadon kuiva-aineen määrä sekä sulavuus lisääntyvät verrattuna puhtaaseen viljaseokseen. Myös raakavalkuaisen määrä kasvaa, jolloin seos sopii sekä lypsylehmien että kasvavien nautojen ruokintaan. ^[2] Seoskasvustona herneen lisäksi tukiviljaa tulisi olla enintään 50%, (jos haluaa lisätuen),mieluiten kuitenkin alle 15%, jotta tukikasvin osuus sadosta ei kasvaisi liian suureksi. Esimerkiksi seos on; jossa on 100kg kauraa ja 100kg hernetä; sadossa on hernetä noin 30%. ^[3]

Kasvupaikkavaatimus

Herne on vaateliakasvi kasvuolojen suhteen, joka osaltaan rajoittaa herneen laajamittaista viljelyä. Jotta typensidonta herneen juurissa olisi mahdollisimman tehokasta, maalajin tulisi olla ilmava ja hyvärakenteinen. Parhaiten herneelle soveltuukin hyvärakenteiset hietasavet ja hienot hiedat. Herneen juuristo kärsii helposti myös hapen puutteesta sekä maan tiivistymisestä, joten peltolohkojen ojituksen tulisi olla kunnossa. ^[4] Ruokahernetä voidaan viljellä Etelä- ja Lounais-Suomessa, viljelyvyöhykkeillä I-II. Pohjoisempana hernetä voidaan viljellä rehuksi seoskasvustona, esimerkiksi kauran kanssa. ^[5]

Maan pH:n tulisi olla yli 6, jotta herneen typensitojabakteerit toimisivat tehokkaasti. ^[6]

Lajikkeet

Suomessa käytettäviä herneen lajikkeita ovat Karita ja Rokka ^[7], sekä Hulja ja Nitouche. ^[8] Uuutuuslajikkeita ovat keltasiemeniset Jermu ja Rocket, jotka ovat erittäin satoisia ja soveltuvat rehukäyttöön. ^[9] Kaikki lajikkeet soveltuvat rehu- sekä ruokakäyttöön, mutta Nitouche soveltuu korkean satopotentiaalinsa vuoksi parhaiten ruokahernekäyttöön. Herneen peltosiemeniä myyvät kaikki suuret maataloustarvike- ketjut sekä tilasiemenen myyntiin erikoistuneet yritykset. Herneen kylvösiemenen verollinen hinta esimerkiksi Nitouche- lajikkeelle on 1,35€/kg ^[10]

Lannoitus

Herneellä on vaatimaton typpilannoitustarve. Tarvitsee 30-50 kg/ha starttityppeä, joka on riippuvainen maan multavuudesta. Liiallinen typpi aiheuttaa rehevöitymisen. Fosforia tarvitaan ympäristötuen mukaan 0-50 kg/ha ja kaliumia 0-90 kg/ha.

Karjanlanta levitetään jo esikasville, koska hernekasvustolle sitä ei saa enää levittää. ^[11]

Vaikutus maaperään

Herne tuo biologisen typensidonnan kautta typpeä seuraavan kasvin käyttöön ja maahan muokkaaminen tehostaa kasvimassan typen vapautumista. Hernevaltaisella seoksella typensidontakyky maahan on 100-200kg typpeä/ha. Juuristoon ja sänkeen jäävä typpimäärä on noin 40-70kg/ha ja typpilannoitusvaikutus 30-40 kg/ha. Typpi on nopeasti mineralisoituvassa muodossa, joten se on paremmin kasvien käytettävissä mutta toisaalta herkästi huuhtoutuvaa. Karkeasti arvioiden hernevaltaisen kasvuston jälkeen viljan satomäärät ovat noin 10-20% suurempia, katkaisten myös viljojen laikku- ja tyvitautien leviämistä. Herne ei kuitenkaan paranna maata; sillä on pieni juuristo. ^[12]

Herneen kehitysvaiheet

1. Lehdistön kehittyminen, kuusilehtiaste. 2. Pääverson pituuskasvu 3. Kukinnan muodostuminen 4. Kukinta 5. Palkojen muodostuminen 6. Palkojen tuleentuminen ^[13]

Kasvinsuojeluun liittyvät asiat

Rikkakasvien torjunta herneen ollessa 5-6cm pitkä, rikkakasvien torjuntaan puitavalle vilja-hernekasvustolle sopii esimerkiksi Basagran ^[14]. Juolavehnällä herneellä silloin kun juolavehänä on 4-6 lehtiasteella ja Hernekärsäkkään, hernekääriäisen, herneripsiäisen ja hernekirvan ruiskutus tarvittaessa. Rikkakasviäestys on mahdollista tehdä herneen ollessa 2-4 lehtiasteella.

Sadon Hyödyntäminen

Lajikkeesta riippuen hernetä viljellään elintarvike- ja rehukäyttöön. Kotieläintuotannossa hernetä käytetään ruokinnassa lisävalkuaisen lähteenä. Herne sisältää valkuaista noin 22 prosenttia lajikkeista riippuen ja sen maittavuus on hyvä. ^[15] Hernetä käytetään nautojen, sikojen sekä siipikarjan rehuna, tosin märehittäjillä sen tuotosvaikutus jää rypsirohetta pienemmäksi johtuen valkuaisen suuresta pötsihajoavuudesta. ^[16]

Viitteet

1. [↑ Farmit.net- Herne \[1\]](#)
2. [↑ MTT \[2\]](#)
3. [↑ Luomu.fi \[3\]](#)
4. [↑ MTT- Kotimaista valkuaista herneestä \[4\]](#)
5. [↑ K-Maatalous \[5\]](#)
6. [↑ MTT- Tietoa nurmikasveista \[6\]](#)
7. [↑ K-Maatalous \[7\]](#)
8. [↑ Agrimarket \[8\]](#)
9. [↑ Farmit.net \[9\]](#)
10. [↑ Agro-Tuonti Oy \[10\]](#)
11. [↑ Farmit.net - Kuivaherneen kasvuohjelma \[11\]](#)
12. [↑ Pro- Agria, Luomuherneen viljely \[12\]](#)
13. [↑ Kasvinsuojeluseura \[13\]](#)
14. [↑ K-Maatalous, kasvinsuojeluaineet \[14\]](#)
15. [↑ Farmit.net- Kuivaherneen kasvuohjelma \[15\]](#)
16. [↑ MTT- Herne lisää lehmien maitotuotosta \[16\]](#)